

TŁUMACZENIE POLSKIEJ IZBY MLEKA

SFINANSOWANE Z FUNDUSZU PROMOCJI
MLEKA

W RAMACH ZADANIA „TŁUMACZENIA NA
POTRZEBY BRANŻY MLECZARSKIEJ”

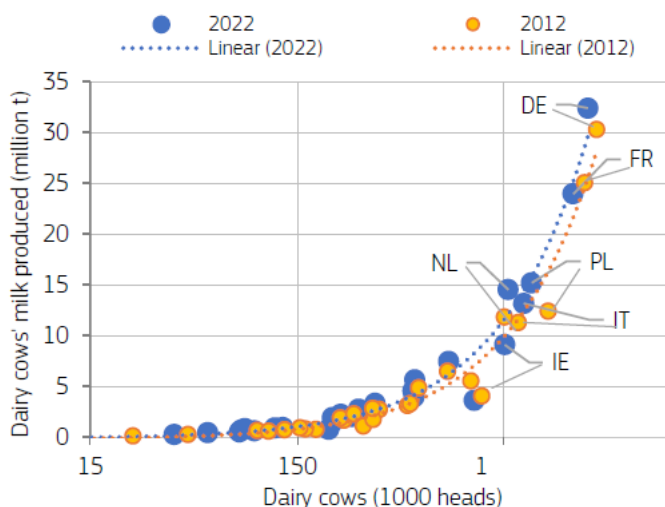

Prognozy dla rynku mleczarskiego

Niniejszy tekst przedstawia czynniki napędzające rynek mleczarski w UE oraz bardziej szczegółowo przedstawia prognozy dotyczące produkcji mleka i przetworów mlecznych w UE. Przedstawione prognozy uwzględniają rozwój w kierunku bardziej zrównoważonego i podzielonego rynku mleczarskiego, który może zwiększyć wartość sektora zarówno poprzez konsumpcję krajową, jak i eksport.

Z drugiej strony, perspektywy przedstawione w tym tekście odzwierciedlają również rosnącą presję ze strony krajowych i unijnych polityk środowiskowych, które mogą prowadzić do pewnych spadków produkcji. Aby sprostać tym wyzwaniom i odzwierciedlić oczekiwany wzrost wartości dodanej mleka i przetworów mlecznych, cena mleka surowego w UE prawdopodobnie wzrośnie w przyszłości.

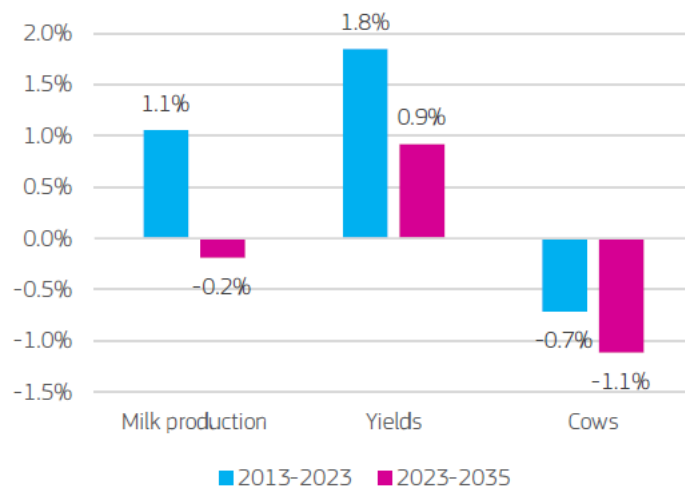
GRAPH 3.1 Productivity increase by EU countries between 2012 and 2022

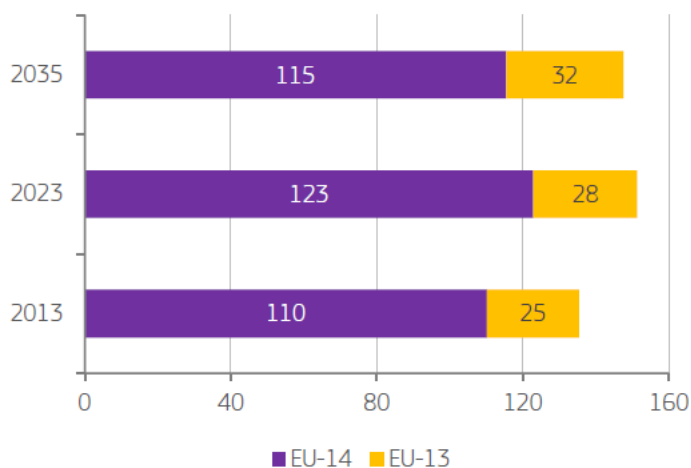
Note: for comparison purposes between the periods, RO and LU were excluded. Trend lines indicate the increase in EU milk yield.

Source: DG Agriculture and Rural Development, based on Eurostat.

GRAPH 3.2 Developments in EU milk production, yield and dairy cows' numbers

GRAPH 3.3 Milk production in EU-14 and EU-13 countries, in selected years (million t)

Note: EU-13 countries which entered into the EU in 2004 and later.

Unijny sektor mleczarski udowadnia swoją odporność

Unijny sektor mleka i przetworów mlecznych wykazał się niezwykłą odpornością w ciągu ostatnich kilku lat, kiedy to wiele znaczących zakłóceń wystawiło go na próbę. Pandemia COVID-19 spowodowała zmiany w popycie na produkty mleczne na całym świecie. Ponadto napięcia geopolityczne doprowadziły do wzrostu kosztów nakładów (energia, pasza, nawozy, transport), wysokiej inflacji cen żywności, która przekroczyła poziom ogólnej inflacji w większości krajów UE, oraz wysokich stóp procentowych, które negatywnie wpływają na inwestycje często wymagane do poprawy wydajności. W niektórych krajach UE sektor mleczarski boryka się również z długoterminowymi problemami strukturalnymi, trudnościami

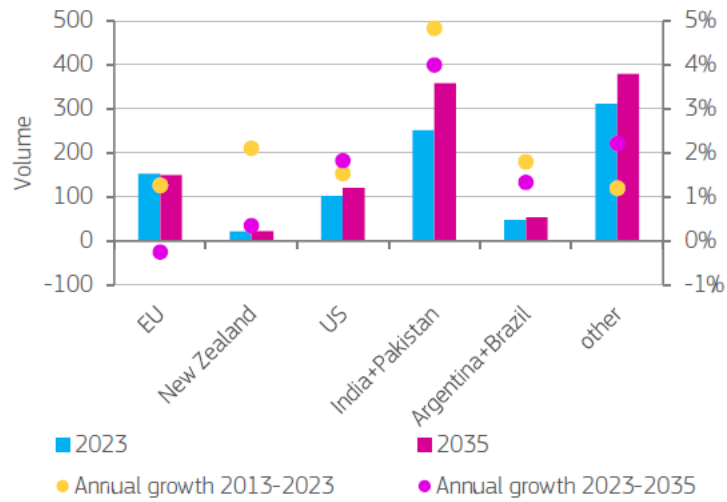
z wymianą pokoleniową i brakiem pracowników. Jednocześnie rośnie presja polityczna i legislacyjna na większy wkład sektorów hodowlanych w osiągnięciu ambitnych krajowych i ogólnounijnych celów środowiskowych oraz dalsze podnoszenie standardów dobrostanu zwierząt.

Pomimo powyższych trudności, dostawy mleka w UE stale rosły w ostatniej dekadzie, a UE utrzymała swoją pozycję światowego lidera w eksporcie produktów mlecznych. Oczekuje się, że wzrost wydajności będzie kontynuowany w nadchodzących latach, choć w wolniejszym tempie niż w przeszłości. Wiele czynników, które doprowadziły do powstania wysoce wyspecjalizowanego i wydajnego systemu produkcji mleka w UE, osiąga punkt krytyczny (na przykład zmniejszanie różnicy w wydajności między krajami UE uległo spowolnieniu) lub może zostać zrównoważone przez nowe czynniki (na przykład ekstensywne, niskonakładowe, ekologiczne i inne alternatywne systemy produkcji zwierzęcej, które ograniczyłyby wzrost średniej wydajności mlecznej).

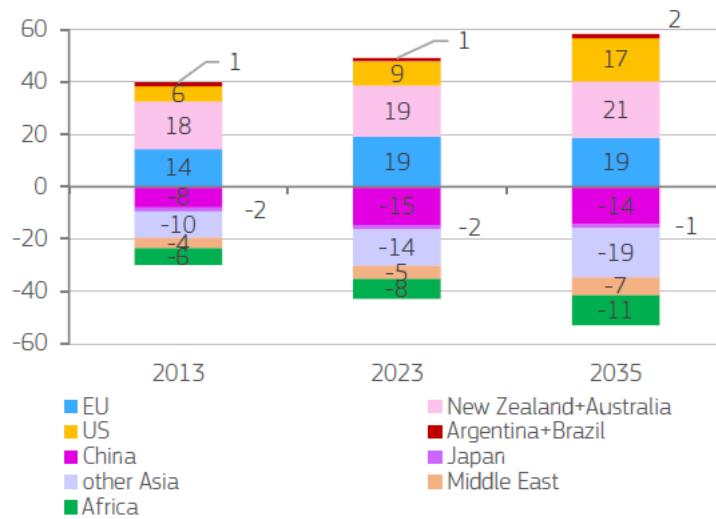
Produkcja mleka w UE znajduje się obecnie w punkcie zwrotnym i zmierza w kierunku coraz bardziej zrównoważonego rozwoju

Czynniki wpływające na zrównoważony rozwój będą nadal kształtować produkcję mleka w UE w nadchodzących latach. Wysokie standardy jakości, standardy zrównoważonego rozwoju i zróżnicowane systemy produkcji (np. ekologiczne, systemy jakości) będą również generować większą wartość dodaną w sektorze. Oczekiwania dotyczące bardziej rygorystycznych unijnych i krajowych polityk środowiskowych prawdopodobnie wymuszą zmniejszenie stada mlecznego w UE (-13% do 2035 r. w porównaniu ze średnią z lat 2021-2023). Względy zrównoważonego rozwoju społecznego, takie jak większa uwaga poświęcana dobrostanowi zwierząt (a tym samym lepszemu zdrowiu i dobrostanowi zwierząt), mogą również w pewnym stopniu przyczynić się do zwiększenia plonów. Oczekuje się jednak, że wzrost wydajności spowolni (0,9% rocznie), osiągając jedynie połowę tempa wzrostu obserwowanego w ostatniej dekadzie. Czynniki leżące u podstaw wzrostu wydajności mlecznej w przeszłości (tj. różnica w wydajności i koniec innych różnic strukturalnych między krajami UE) stopniowo tracą na znaczeniu. W rezultacie produkcja mleka w UE może spadać średnio o 0,2% rocznie w okresie do 2035 roku.

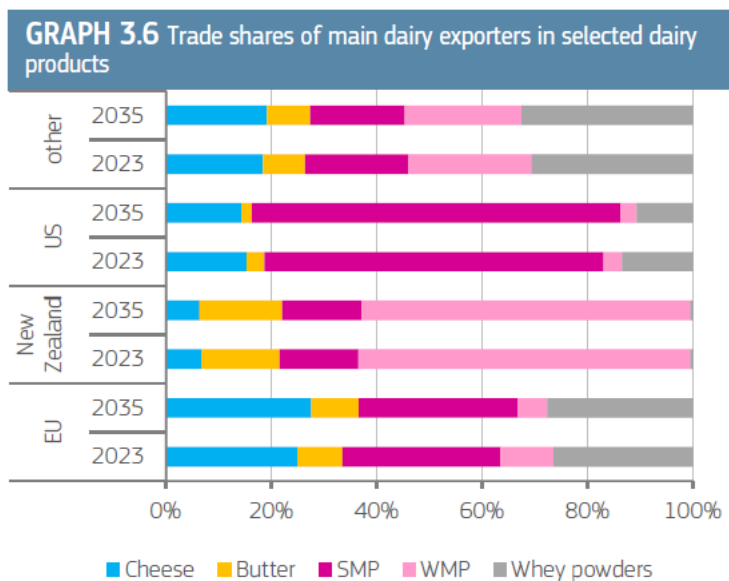
GRAPH 3.4 Milk production volume (million t) and growth rates (%) in given period for selected countries

GRAPH 3.5 Milk surplus and deficit in selected countries and regions (million t of milk equivalent)

Note: surplus/deficit is calculated as domestic consumption- domestic production

Oczekuje się, że wzrost produkcji mleka ulegnie zmianie

Wzrost globalnej produkcji mleka będzie rósł w podobnym tempie jak w ostatniej dekadzie (1,6% rocznie). Chociaż UE w znacznym stopniu przyczyniła się do tego wzrostu w przeszłości, przyszły wzrost globalnej produkcji mleka będzie prawdopodobnie napędzany przez inne kraje i regiony, ponieważ niektóre większe kraje konsumenckie mają zwiększyć swoje wysiłki, aby stać się bardziej samowystarczalnymi. Przykładowo, oczekuje się, że kraje Azji Południowo-Wschodniej i Afryki Północnej zwiększą produkcję mleka o około 3% rocznie do 2035 roku. Podczas gdy około 8% mleka pozostaje w obrocie handlowym, dodatkowe moce produkcyjne w Afryce i Azji zostaną w większości wchłonięte przez rynki krajowe. Populacja i wzrost gospodarczy pozostają kluczowymi czynnikami wzrostu. Oczekuje się jednak, że wzrost populacji w Chinach zostanie zatrzymany, co spowolni wzrost popytu w ostatniej dekadzie. Jakikolwiek dynamiczny wzrost konsumpcji nabiału w Azji w przyszłości będzie prawdopodobnie pochodził z regionu Azji Południowo-Wschodniej.

UE pozostaje największym światowym eksporterem

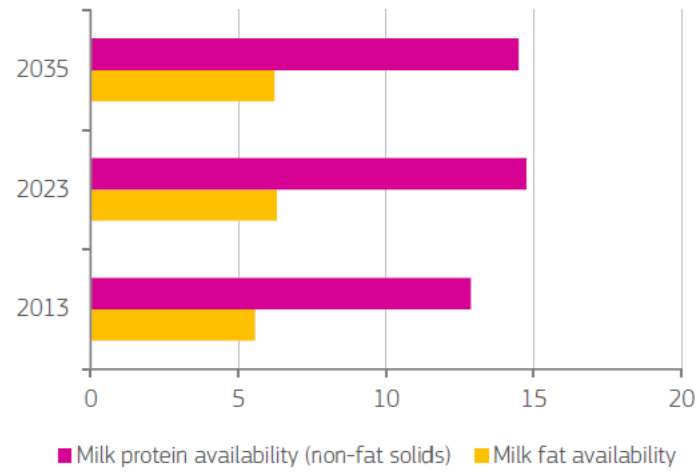
Pomimo rosnących wskaźników samowystarczalności, główne kraje importujące nadal będą musiały importować produkty mleczne, aby zaspokoić swój popyt krajowy. Niemniej jednak oczekuje się, że wzrost całkowitego globalnego importu przetworów mlecznych spowolni do około 2% rocznego wzrostu deficytu mleka w latach 2023-2035, w porównaniu z 4% w ostatniej dekadzie. UE i Nowa Zelandia pozostaną dwoma największymi światowymi eksporterami produktów mlecznych, z których każdy będzie odpowiadał za około 24%.

Oczekuje się, że UE utrzyma wielkość eksportu na stabilnym poziomie pomimo malejącej produkcji mleka. Wzrost produkcji mleka w Nowej Zelandii również prawdopodobnie zwolni, ponieważ potencjalny wzrost wydajności mlecznej jest ograniczony w systemach opartych na użytkach zielonych, a rosnąca presja ze strony polityk środowiskowych nie sprzyja powiększaniu stada krów. Produkcja w Stanach Zjednoczonych, w obliczu mniej rygorystycznych ograniczeń w zakresie zrównoważonego rozwoju, wzrośnie najbardziej spośród dużych eksporterów produktów mlecznych i wzmocni swoją trzecią pozycję globalnego eksportera produktów mlecznych (20% udziału w globalnym eksporcie w 2035 r., w porównaniu z 14%). Argentyna również może wzmocnić swoją pozycję eksportera.

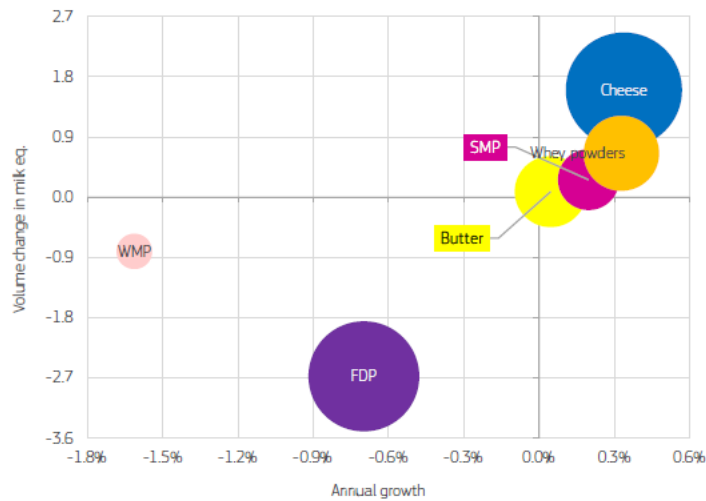
Zróźnicowanie globalnego importu ma wspierać handel UE

Spodziewane spowolnienie globalnego wzrostu importu produktów mlecznych będzie miało największy wpływ na mleko w proszku. Ponieważ są one wykorzystywane głównie jako wsad do przetwórstwa, rosnąca produkcja mleka w regionach będących głównymi importerami spowolni silny wzrost importu osiągnięty w przeszłości, zarówno w przypadku odtłuszczonego, jak i pełnego mleka w proszku. Z kolei eksport sera i serwatki może rosnać w podobnym tempie jak w ostatniej dekadzie, podczas gdy globalny eksport masła może rosnać jeszcze szybciej. Taki rozwój sytuacji rynkowej może w różny sposób wpłynąć na kraje będące głównymi eksporterami. Na przykład Nowa Zelandia będzie prawdopodobnie najbardziej dotknięta spadkiem popytu w Chinach, co może doprowadzić do pewnych zmian w ich portfolio eksportowym. Poza powyższymi trendami w wolumenach handlu, portfolio produktów eksportowanych z UE będzie również musiał dostosować się do zmieniającego się globalnego popytu, napędzanego trendami demograficznymi (np. starzeniem się społeczeństwa) i wzrostem dochodów, które faworyzują produkty mleczne o wyższej wartości dodanej.

GRAPH 3.7 Availability of milk fat and milk protein in the EU (million t)

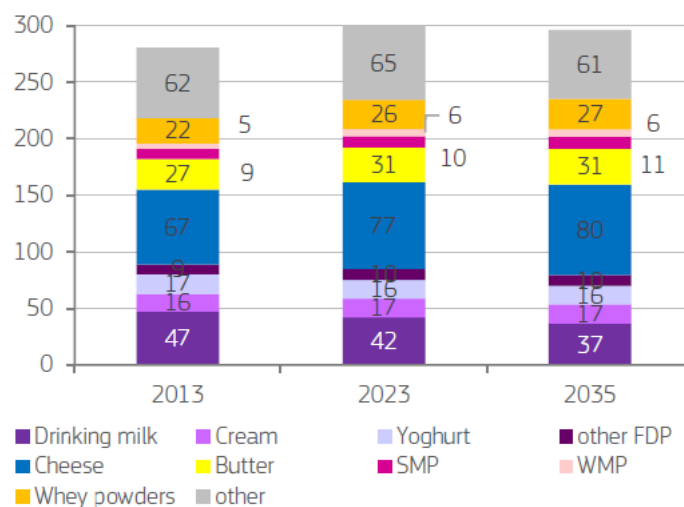
GRAPH 3.8 EU production of selected dairy products change (million t of milk equivalent) and annual growth (%) in 2023-2035

Note: sizes of circles correspond to the volume of milk (in milk equivalent) used for their production in 2021-2023

GRAPH 3.9 EU per capita consumption total and selected dairy products (kg of milk equivalent)

Jedynie ograniczony wzrost zawartości suchej masy w mleku

Strategie żywieniowe i pewna wymiana stada (np. więcej ras krów mlecznych oferujących więcej tłuszczu maślanego i białka) mogą nadal przyczynić się do poprawy zawartości mleka. Jednak postęp z ostatniej dekady prawdopodobnie nie zostanie powtórzony, ponieważ był on napędzany głównie przez kraje UE, w których stada mleczne składają się z krów produkujących mleko o wyższej zawartości suchej masy (np. Austria, Dania i Irlandia). Z drugiej strony, zmiany klimatyczne wywołały wahania w dostępności paszy, jej jakości i spowodowały stres cieplny u krów. Czynniki te mogą przyczynić się do zmniejszenia zawartości suchej masy w mleku również w przyszłości. Ogólnie rzecz biorąc, pomimo niewielkiego wzrostu, większa dostępność suchej masy mlecznej nie może zrekompensować zmniejszenia podaży mleka surowego w UE, co prowadzi do prognozowanego spadku zawartości tłuszczu mlecznego o 1% i prawie 2% spadku zawartości suchej masy beztłuszczowej do 2035 roku.

Sery i serwatka mają pozostać preferowanym strumieniem produkcji

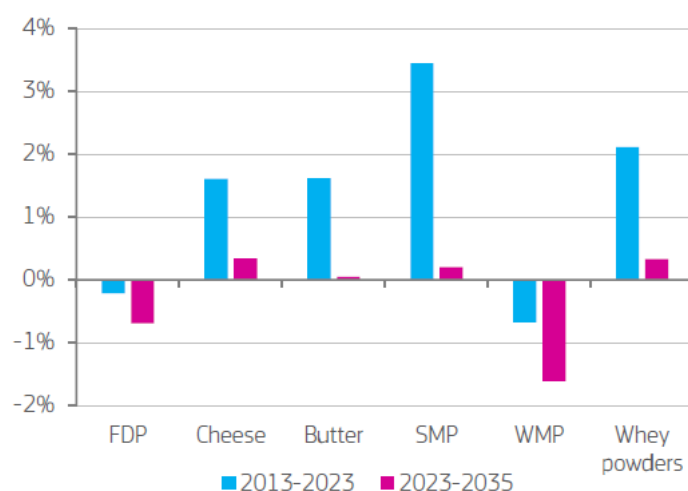
Portfolio produktów mleczarskich UE będzie musiało się do tego dostosować. Główne czynniki zmian w przemyśle mleczarskim UE obejmują zmiany preferencji konsumentów, konkurencję z innymi globalnymi dostawcami i rosnące koszty przetwarzania, które zmniejszają marże dla tradycyjnych produktów mleczarskich i zmuszają przetwórców do produkcji większej ilości towarów o wyższej wartości dodanej. Oczekuje się, że strumień produkcji sera i serwatki wzrośnie o około 2,3 miliona ton ekwiwalentu mleka i może wchłonąć 36% puli mleka w UE

do 2035 roku. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP) może osiągnąć ograniczony wzrost (+2,3% do 2035 r. w porównaniu z latami 2021-2023), a produkcja masła może pozostać stabilna, podczas gdy inne produkty mleczne prawdopodobnie spadną z różnych powodów. Na przykład oczekuje się, że produkcja pełnego mleka w proszku (PMP) spadnie, głównie z powodu malejącej konkurencyjności UE; podczas gdy spożycie mleka spożywczego prawdopodobnie utrzyma długoterminową tendencję spadkową. Z kolei na produkty serwatkowe ma wpływ zmniejszony globalny popyt ze względu na rosnącą produkcję krajową w Chinach.

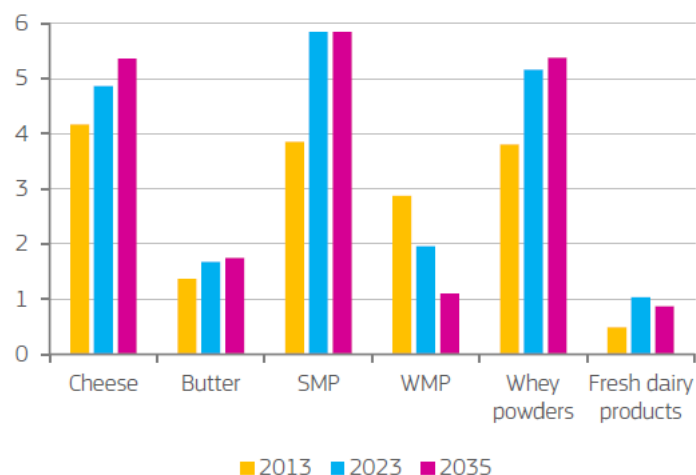
Wzbogacone i funkcjonalne produkty mleczne zyskują na popularności

Rynek krajowy pozostaje najważniejszym rynkiem zbytu (88% produkcji mleka w UE w 2035 r.). Konsumpcja przetworów mlecznych na mieszkańca UE prawdopodobnie pozostanie stabilna (spadek o zaledwie -0,1% rocznie do 2035 r.), w stosunku do wysokiego poziomu osiągniętego w latach 2021-2023. Zmieniające się preferencje konsumentów będą nadal wpływać na spożycie produktów mleczarskich. Oczekuje się, że młodszy konsumenci będą wybierać produkty mleczne o niższej zawartości tłuszczu i cukru lub produkty związane z nietolerancją pokarmową (np. nietolerancją laktozy). Wybory dotyczące stylu życia i wymagania zdrowotne starzejącej się populacji prawdopodobnie jeszcze bardziej zwiększą popyt na produkty wzbogacone (witaminami i minerałami) i funkcjonalne (zaspokajające określone potrzeby żywieniowe) oraz alternatywy roślinne.

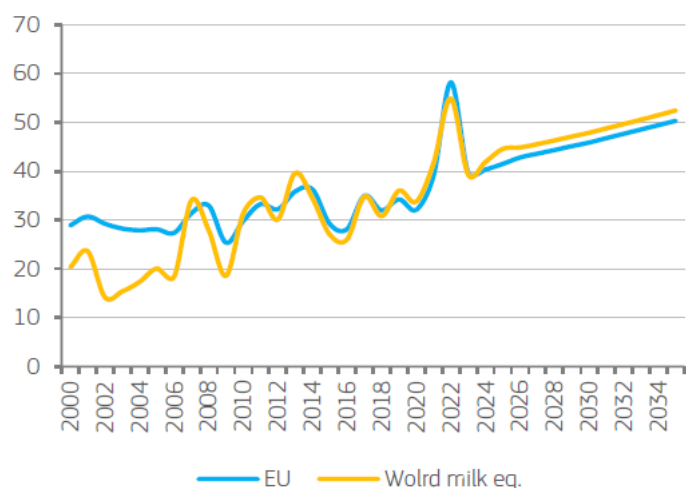
GRAPH 3.10 Annual change in use of selected dairy products in the EU

GRAPH 3.11 EU exports of selected dairy products (million t of milk equivalent)

GRAPH 3.12 Raw milk prices in the EU and world (EUR/100 kg)

Rynek serów będzie nadal rósł

Sery są i prawdopodobnie pozostaną sztandarowym produktem eksportowym UE, przy dalszym wzroście eksportu (o 0,8% rocznie od chwili obecnej do 2035 r.). Konsumpcja w UE również może wzrosnąć (o 0,3% rocznie), w stosunku do już wysokich poziomów w latach 2021-2023, chociaż niedawna inflacja cen żywności w pewnym stopniu spowolniła ożywienie po pandemii COVID-19. W kategorii świeżych produktów mlecznych (FDP) oczekuje się również dalszego spadku spożycia mleka spożywczego w nadchodzących latach. Konsumpcja jogurtów i śmietany może pozostać stabilna, a nawet nieznacznie wzrosnąć, częściowo ze względu na nowe linie produktów, które odpowiadają na zainteresowanie konsumentów

produktami wzbogaconymi (np. jogurtami z dodatkiem białka) lub produktami wygodnymi (np. jogurtami do picia). Jednak całkowita konsumpcja FDP w UE ma spadać (o -0,7% rocznie od chwili obecnej do 2035 r.), podczas gdy eksport FDP prawdopodobnie spadnie po wysokich poziomach z lat 2021-2023, częściowo z powodu malejącego popytu w Chinach. Oczekuje się, że konsumpcja i eksport masła w UE pozostaną względnie stabilne ze względu na silny popyt ze strony przetwórstwa. Masło może jednak napotkać większą konkurencję ze strony innych tłuszczów (roślinnych) w kuchni domowej i gastronomii (np. oliwy z oliwek).

Większa wartość dodana dla produkcji serwatki w proszku w UE

Perspektywy dla produkcji serwatki w proszku w UE mają zostać wzmocnione przez silny globalny popyt, napędzany przez rosnące wykorzystanie żywności i nowe linie produktów obejmujące funkcje odżywcze lub zdrowotne. Produkcja serwatki w UE może wzrastać o 0,3% rocznie od chwili obecnej do 2035 r., podczas gdy eksport serwatki z UE może wzrastać o 0,4% rocznie w tym samym okresie. Oczekuje się, że konkurencja na światowych rynkach OMP wzrośnie, ale oczekuje się, że produkcja i eksport w UE pozostaną stabilne. Jednocześnie zużycie krajowe może wzrosnąć o około 0,4% rocznie do 2035 roku. Przewiduje się, że te zmiany rynkowe stopniowo zmienią wcześniej zorientowany na eksport rynek OMP w UE, zwiększając udział wykorzystania krajowego. Zarówno zmniejszony popyt globalny, jak i niska konkurencyjność UE mają przyczynić się do spadku produkcji WMP (-18% do 2035 r., w porównaniu ze stosunkowo niskim poziomem w latach 2021-2023), przy czym eksport WMP z UE prawdopodobnie doświadczy wyraźnego spadku o 5% rocznie. Jednak krajowe wykorzystanie WMP może pozostać stabilne, wspierane przez przetwórstwo spożywcze. Ogólnie rzecz biorąc, podczas gdy prognozuje się, że całkowity eksport produktów mleczarskich z UE pozostanie stabilny pod względem wielkości, nadal oczekuje się, że wzrośnie on pod względem wartości. Wynika to częściowo z oczekiwań dotyczących większego udziału produktów o wartości dodanej w portfolio eksportowym, a częściowo z rosnących cen eksportowych.

Ceny mleka surowego w UE osiągną nową, wyższą równowagę

Ceny produktów mleczarskich prawdopodobnie będą podążać ścieżką wzrostową po tym, jak gwałtownie spadły w pierwszej połowie 2023 r. po historycznie wysokim poziomie z lat 2021/2022, a oczekuje się, że cena mleka surowego w UE pozostanie znacznie powyżej

poziomów sprzed 2022 r. do 2035 r.. Będzie to jednak w dużej mierze spowodowane efektem inflacyjnym, a zmiany cen w ujęciu realnym prawdopodobnie pozostaną raczej płaskie. Oczekuje się, że ceny sera w UE wzrosną najbardziej spośród wszystkich produktów mlecznych, podczas gdy ceny masła i OMP w UE również mogą znacznie wzrosnąć.

Źródło: Agricultural Outlook Report 2023: Milka and Dairy Products